

РЕШЕНИЕ

№ 13750

гр. София, 09.08.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

СОФИЙСКИ РАЙОНЕН СЪД, 175 СЪСТАВ, в публично заседание на тридесети май през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: ПЕТЪР ИВ. МИНЧЕВ

при участието на секретаря РОЗАЛИЯ ИВ. ГЕОРГИЕВА
като разглежда докладваното от ПЕТЪР ИВ. МИНЧЕВ Гражданско дело № 20221110120699 по описа за 2022 година

Предявен е осъдителен иск с правна квалификация чл. 49, вр. чл. 45 ЗЗД от Т. Д. П. срещу Прокуратурата на Република България за осъждане на ответника да заплати на ищеца сумата от 2 000 лева, представляваща обезщетение за претърпени неимуществени вреди – загуба на време, чувство на страх, срам и унижение, вследствие незаконосъобразно образувано срещу ищеца производство Закона за здравето по наказателно дело № 7031/2019 г. по описа на СРС.

В исковата молба се твърди, че Софийска районна прокуратура е образувала наказателно дело по Закона за здравето за поставяне на ищеца под запрещение. Повод за последното твърди, че е негово писмо до СРП, с което накарал прокурорите от СРП да си поръсят главите с червен пипер, за да им потръгне. След описаното било образувано ДП № 13492/2019 г., като без да бъде призован ищецът, било образувано наказателно по Закона за здравето № 7031/2019 г. по описа на СРС. Твърди, че е бил представен пред СРС като човек, който може да е опасен за обществото, но не било съобщено, че ищецът е осъдил Прокуратурата, както и че СРП е повдигнала обвинения срещу ищеца. Сочи, че с оглед образуваното производство е претърпял вреди, т.к. е загубил от личното си време, посетил е психодиспансер, изпитвал болки и страдания, както и срам, поради това, че се опитали да го представят като човек, опасен за обществото. Изпитвал страх от това, че на практика винаги можели да му образуват дело. С уточняваща молба и в изпълнение указанията на съда, ищецът е посочил, че не твърди да са му нарушени права по чл. 5, § 2 - 4 от Конвенция за защита на правата на човека и основните свободи, а че искането към съда е да се осъди прокуратурата да му заплати обезщетение, поради незаконосъобразно образувано дело № 7031/2019 г. по описа на СРС. Ищецът е посочил, че тази незаконосъобразност се изразява в това, че производството пред съда е било образувано, без да бъде разпитан по ДП и без да се съберат доказателства в негова полза.

В срока по чл. 131, ал. 1 ГПК, е постъпил отговор, с който предявеният иск се оспорва като неоснователен. Ответникът излага, че твърденията на ищеца не сочат нито една от хипотезите за ангажиране отговорността на държавата по чл. 2 ЗОДОВ. Сочи, че ищецът не

е ангажирал доказателства за незаконосъобразни действия на органи на Прокуратурата на РБ, както и такива за претърпени вреди, които да са пряк и непосредствен резултат от процесното дело. Оспорва също, целта на прокуратурата да е била поставяне на ищеца под запрещение и сочи, че такива дела се разглеждат по реда на ГПК и са подсъдни на окръжните съдилища. Излага, че съгласно разпоредбите на Закона за здравето, прокурор може да поиска задължително настаняване и лечение в определени хипотези, за което е длъжен да направи проверка, вкл. да поиска преценка от психиатър. Твърди, че липсват данни ищецът да е бил задържан и лишен от свобода, както и спрямо него да е предприето задължително настаняване и лечение или принудителни медицински мерки. Соци, че освидетелстването на ищеца не попада в хипотеза на чл. 2, ал.2, т.2 от ЗОДОВ. Излага, че прокурорът е възложил извършването на проверка по реда на чл. 145, ал. 1, т.1 и т.3 от ЗСВ. Поддържа, че липсва причинна връзка между действията на прокурора в хода на проверката и твърдените неимуществени вреди от ищеца. Оспорва иска и по размер и излага съображения в насока, че същият е прекомерно завишен. Моли съда да отхвърли иска.

Съдът, след като прецени доводите на страните и събраните по делото доказателства, намира за установено от правна и фактическа страна следното:

Исковата молба е редовна, а предявеният с нея иск е процесуално допустим.

В чл. 2, ал. 1, т. 1 от Закона за отговорността на държавата и общините за вреди /ЗОДОВ/ е уредена отговорността на държавата единствено за приложено от съда задължително настаняване и лечение или принудителни медицински мерки, когато те бъдат отменени /в този случай ответник е съдът/, но не и хипотезата, в която прокуратурата е поискала от съда да постанови задължително настаняване и лечение на ищеца, а съдът е отхвърлил това искане след проведено производство по глава пета, раздел II от Закона за здравето /ЗЗдр/. Тази хипотеза не попада и в диспозицията на останалите алинеи на чл. 2 ЗОДОВ, а доколкото претендираните вреди са резултат от дейността на правозащитен орган, изпълняващ в обществен интерес свои законоустановени правомощия по чл. 157 ЗЗдр, а не на действие, бездействие или акт на длъжностно лице, при или по повод изпълнение на административна дейност, отговорността на държавата по чл. 1, ал. 1 ЗОДОВ също е неприложима. При това положение, отговорността за вреди от процесното производство следва да се реализира по общия гражданскоправен ред – чл. 49 ЗЗД, вр. чл. 45 ЗЗД.

По така предявения иск, в доказателствена тежест на ищеца е да установи наличието на противоправно вредоносно поведение на ответника – образуване на производство по Закона за здравето срещу него, че производството е приключило с влязъл в сила съдебен акт, с който искането е отхвърлено, че вследствие на образуваното производство и предприетите по него действия е претърпял неимуществени вреди, изразяващи се в загуба на време, страх, срам и унижение, техния обем и интензитет и наличието на причинно-следствена връзка между производството и претърпените вреди.

В доказателствена тежест на ответника е да докаже възраженията си, както и, че е заплатил надлежно обезщетение на ищеца.

Относно наличието на противоправно деяние съдът намира следното.

От приетия препис от НЧД № 7031/2019г. по описа на СРС, НО, 103-ти състав се установява, че производството е образувано по искане на мл. прокурор И. Й. от СРП, отдел „ИНПЛ“ и се основава на следното. Преписката е образувана по повод молба на Т. П., в която на прокурорите от СРП са разкрити „тайните на червения пипер и чудодейната му сила“, като според искането в края на молбата е отправена заплаха за деловодителите, че ако разкрият тайната „ще умрат“. Според искането депозираната молба е неадекватна, предвид съдържанието си и искането си и липсата на логически причини за подаването ѝ. Дори да е отправена с най-добри намерения, в нея имало заплашителна част спрямо служителите на регистратура и деловодство, което породило съмнение за психичното здраве на лицето. Според прокурора данните в случая сочели, че било възможно да се касае за лице с

кверулантно поведение, което обесивно чувства себе си като жертва на неправда и търси репресия от властите спрямо тези, които нарушават правата му. Горните изводи прокурорът прави не само заради неадекватната жалба с приложения червен пипер, а и заради последващи получени в СРП молби от П., с които нанасял обиди на служители на прокуратурата и МВР като „травестит“, „джендър“, „корумпиран“, „отрепки“, кани началника на 08 РУ-СДВР на среща, за да му направи масаж, започващ „от входа на дебелото черво до носоглътката ... проникването ще стане с голям рендосан, заоблен прът ... казано научно ще му разбъркам лайната и сополите на господина“.

Съгласно чл. 155 ЗЗдр, на задължително настаняване и лечение подлежат лицата по чл. 146, ал. 1, т. 1 и 2, които поради заболяването си могат да извършат престъпление, което представлява опасност за близките им, за околните, за обществото или застрашава сериозно здравето им. Касае се за психичноболни с установено сериозно нарушение на психичните функции (психоза или тежко личностно разстройство) или с изразена трайна психична увреда в резултат на психично заболяване, както и за лица с умерена, тежка или дълбока умствена изостаналост или съдова и сенилна деменция.

Допустимостта на производството изисква искането на прокурора да се базира на обосновано предположение относно кумулативната даденост на двете установени в закона предпоставки – медицинската /вероятно наличие на някоя от хипотезите на чл. 146, ал. 1, т. 1 и 2 ЗЗдр/ и социалната – наличие на опасност лицето, поради заболяването си да извърши престъпление, което представлява опасност за близките му, за околните, за обществото или застрашава сериозно здравето му.

В настоящия случай, видно от съдържанието на искането, то е мотивирано с подадени в СРП множество писма, сигнали и жалби от ищеца, които съдържат изключително вулгарни думи и изрази, надхвърлящи всякакви предели на оправданата от правото на лично мнение критика към държавните органи, но не съдържат данни, от които може да се направи обоснован извод за вероятно наличие на сериозно нарушение на психичните функции, умствена изостаналост или деменция у ищеца, или за опасност той да извърши престъпление вследствие на такова състояние. Касае се за крайно негативно отношение на ищеца към прокуратурата и МВР, съпроводено с множество недопустими цинизми, съдържащи се в поредица от негови молби, жалби и сигнали, но това отношение само по себе си не е основание за внасяне на искане за задължително настаняване и лечение. В чл. 147, ал. 2 ЗЗдр изрично е предвидено, че оценката за наличие на психично разстройство не може да се основава на семейни, професионални или други конфликти, както и на данни за прекарано в миналото психично разстройство, а от проведеня на 19.09.2019г. разпит на св. П. се установява, че внасянето на искането е мотивирано и въз основа на подадени от ищеца между 20 и 30 подобни жалби през последните 3-4 години. Също така, по делото липсват доказателства за извършена от прокуратурата предварителна проверка на предпоставките за внасяне на искането по реда на 145, ал. 1 ЗСВ, преди то да бъде внесено, а в отговора на исковата молба се сочи, че такава проверка в действителност не е била извършена. Видно от приетото по НЧД № 7031/2019г. по описа на СРС, НО, 103-ти състав, експертно заключение по КСППЕ, в случая обективно е липсваал както медицинска, така и социална предпоставка за провеждане на задължително лечение по отношение на ищеца и това е станало причина искането на СРП да бъде оставено без уважение от съда с постановеното по делото решение от 01.10.2019г.

Ето защо съдът намира, че образуването на производството по Закона за здравето срещу ищеца не е било базирано на обосновано предположение за наличието на предпоставките по чл. 155 ЗЗдр и те обективно не са били налице, поради което искането на прокуратурата за задължително настаняване и лечение има противоположен характер.

Относно причинените от деянието вреди, въпреки дадените от съда указания към ищеца по реда на чл. 146, ал. 2 ГПК, по делото не бяха събрани доказателства за техния

характер и интензитет. От показанията на св. Й. /прокурор по посоченото по-горе дело/, които ищецът е ангажирал за доказване на това обстоятелство, се установява, че свидетелката няма наблюдения върху емоционалното състояние на ищеца, не се е срещала с него извън съдебната зала и не може да каже дали и до каква степен производството е рефлектирало върху неговата личност.

Независимо от това, в настоящия случай твърдените с исковата молба неимуществени вреди - загуба на време за явяване по делото, необходимост от освидетелстване на ищеца от вещи лица, притеснение, че може да бъде настанен за лечение, унижение от провежданото срещу него производство - не надхвърлят обичайния обхват на вредите от незаконосъобразно искане за задължително настаняване и лечение. С оглед този ограничен обхват на твърдените от ищеца неимуществени вреди, те не се нуждаят от нарочно доказване съобразно установената съдебна практика /Решение № 53 от 7.05.2019 г. на ВКС по гр. д. № 3528/2018 г., III г. о., ГК и Решение № 270 от 16.02.2018 г. на ВКС по гр. д. № 284/2017 г., IV г. о., ГК/, която с оглед спецификата на процесното деяние се явява приложима и в настоящата хипотеза.

По отношение на размера на обезщетението за неимуществени вреди съдът приема, че поначало, въпреки липсата на възможност за съпоставяне между претърпените болки, страдания и психически затруднения и паричната престация, законодателят е дал възможност на увредения да претендира парично обезщетение за тези увреждания, като е предоставил на съда да прецени във всеки конкретен случай какъв е справедливия размер на това обезщетение, което има компенсаторен характер. Понятието "справедливост" по смисъла на чл. 52 ЗЗД не е абстрактно понятие. То е свързано с преценката на редица конкретни обективно съществуващи обстоятелства, които трябва да се имат предвид от съда при определяне размера на обезщетението /т.2 от Постановление № 4 от 23.12.1968 г. на Пленума на ВС/, като например - характер и степен на увреждането, начин и обстоятелства, при които е получено, вредоносни последици, тяхната продължителност и степен на интензитет, възраст на увредения, неговото обществено и социално положение.

В настоящия случай съдът отчете, че участието на ищеца в производството по НЧД № 7031/2019г. по описа на СРС, НО, 103-ти състав, е в продължение на 20 дни - от датата на първото проведено открито съдебно заседание по делото – 19.09.2019г. до датата на влизане в сила на съдебното решение – 08.10.2019г. В този период ищецът се е явил на две открити съдебни заседания и е бил освидетелстван в ЦПЗ „Проф. Н. Шипковенски“. Съдът отчете и обичайните за това производство притеснения на освидетелстваното лице, че може да бъде настанено за лечение против волята му, унизителния характер на производството, както и необходимостта от установяване на неговия психологически и психиатричен статус, което само по себе си се явява унизително за честта и достойнството на лицето.

От друга страна съдът отчете факта, че съдебното производство се е развило и приключило изключително бързо, което е довело до изключително нисък интензитет на личната сфера на ищеца, че обстоятелствата относно производството не са били публично разгласени, както и че ищецът не доказва да е претърпял вреди, надхвърлящи обичайния /презумптивен/ размер и интензитет.

С оглед всичко изложено съдът намира, че справедливото обезщетение за претърпените неимуществени вреди възлиза на сумата 100 лева. За разликата над този размер до пълния предявен размер от 2000 лева искът следва да бъде отхвърлен като неоснователен.

По разноските.

При този изход от спора, право на разноски имат и двете страни. Ищецът е сторил разноски за държавна такса в размер на 10 лева, като с оглед уважената част от иска, му се дължат разноски в размер на 0,50 лева. Ответникът не е сторил разноски, претендирал е юрисконсултско възнаграждение, чийто размер съдът определи на 100 лева съгласно чл. 25,

ал. 1 НЗПП. С оглед отхвърлената част от иска, на ответника следва да бъде присъдено юрисконсултско възнаграждение в размер на 95 лева. От бюджета на съда е заплатена държавна такса в размер на 70 лева, като с оглед уважената част от иска, ответникът следва да бъде осъден да заплати в полза на и по сметка на СРС на основание чл. 78, ал. 6 ГПК сумата от 3,50 лева.

Мотивиран от гореизложеното съдът

РЕШИ:

ОСЪЖДА Прокуратурата на Република България, с адрес: гр. С, бул. „В“ №, да заплати на Т. Д. П., с ЕГН: *****, с адрес: гр. С, ж.к. „Д“, бл. , вх. , ап., на основание чл. 49 ЗЗД вр. чл. 45 ЗЗД сумата от **100 лева**, представляваща обезщетение за претърпени неимуществени вреди, вследствие незаконосъобразно образувано срещу него производство за задължително настаняване и лечение по НЧД № 7031/2019 г. по описа на СРС, НО, 103-ти състав, както и на основание чл. 78, ал. 1 ГПК сумата от **0,50 лева**, представляваща сторените по делото разноски, като **ОТХВЪРЛЯ** предявения иск за разликата над 100 лева до пълния претендиран размер от 2000 лева.

ОСЪЖДА Т. Д. П. да заплати на Прокуратурата на Република България на основание чл. 78, ал. 3 вр. ал. 8 ГПК сумата от **95 лева**, представляваща разноски по делото.

ОСЪЖДА Прокуратурата на Република България да заплати в полза и по сметка на Софийски районен съд на основание чл. 78, ал. 6 ГПК сумата от **3,50 лева**, представляваща държавна такса по предявения иск.

Решението подлежи на обжалване с въззивна жалба пред Софийски градски съд в двуседмичен срок от връчването му на страните.

Съдия при Софийски районен съд: _____